

SÜNDINUD UUED VALLAKODANIKUD

Lisete Tikka

Heelia Kaibald

Karol Leppik

Kristjan Köster

Lenora Klaas

Õnnitleme vanemaid!

Emmastes peeti kultuurihooaja avapidu

26. jaanuaril toimus Emmaste põhikoolis kultuuriaasta lõpetamine ja uue kultuurihooaja avapidu, kus Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupi esimees Anton Kaljula ja vallavanem Hergo Tasuja andsid üle Eesti Kultuurkapitali preemiad.

Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupi tunnustuspreemia said Heli Harak, Kadri Kuusk ja Ille Savioja.

Heli Harak on tantsurühma MARTA juhendaja. Tantsurühmas osaleb 12 eakat tantsijat ja esinemas on käidud nii Tallinnas, Pärnus, Rakveres kui ka Lätis. Kadri Kuuse eestvedamisel sai valmis rüütekk. Selle valmistamine andis paljudele suurepärase võimaluse osa saada millestki erilisest, mis on nüüd antud hoiule Hiiumaa Muuseumivara hulka. Ille Savioja eestvedamisel on tema tantsurühm esinenud väga erinevatel Hiiumaa sündmustel. Samuti on tal olnud indu ja jaksu viia tantsurühm ka väljaspoole Eestit, olles ise projekti- ja grupijuht.

Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupi aastapreemia anti Jaanika Kuusele ja Rita Leplandile.

Jaanika Kuusk on Pillisõprade Seltsi eestvedaja. Pillimänguhuviliseks kutus ta kokku huviringi, et koos teistega pille tundma õppida. Sellele järgnesid mitmed ülesastumised nagu näiteks suvine maakonna laulu- ja tantsupäev. Rita Lepland on muusikaõpetaja, kes suurepühendusega on lapsi muusika ja laul-

Vasakult Tiina Kaev, Rita Lepland, Kristiina Vessar, Heli Harak ja Jaanika Kuusk. Foto: Elis Nurs

mise juurde meelitanud. Oma laululastega on ta osalenud maakonna ja vabariiklikel lauluvõistlustel ning koorilastega suurtel laulupidudel.

Kõpu Majaka Fondi preemia sai Mart

Mõniste.

Mart on fotograaf, aja- ja kultuuriloo uurija, kujundaja ja küljendaja. Ta on olnud mitmete Hiiumaale oluliste teoste loomise juures.

Pikaajalise hindamatu panuse eest Hiiumaa kultuuriellu tegi Eesti Kultuurkapitali Hiiumaa ekspertgrupp tänu ja kummarduse Kristiina Vessarile.

Lääne-Eesti saared on UNESCO tiiva all kestliku looduskasutuse eeskujuks

10. veebruaril allkirjastasid Kärđlas Hiiumaa ja Vormsi vallavanemad ning keskkonnaminister ja digitaalselt Saaremaa ning Ruhnu vallavanemad kokkuleppe koostööks biosfääriprogrammi alana. UNESCO nimekirjas rahvusvahelise tähtsusega kestliku arengu mudelalana tegutsemine tähendab saarte jaoks loodusliku mitmekesisuse väärtustamist ja roheline mõtteviisi juurutamist igas eluvaldkonnas.

Lääne-Eesti biosfääri programmi alana on suurim UNESCO nimekirjas olev taoline piirkond Läänemere regioonis.

Hiiumaa vallavanema Hergo Tasuja sõnul on saarte koostööl suuri eeliseid. „Meie biosfäärialal asuvad koolid saavad näiteks loodusõpetuse, keskkonnanahariduse või ettevõtlusõppe abil suunata noori arutlema üleilmsete ja meie piirkonna probleemide ja väljakutsete üle ning leida neile lahendusi,“ ütles Tasuja. Vallavanem lisas, et Hiiumaa, Saaremaa, Vormsi ning Ruhnu soovivad olla UNESCO nimekirjas rahvusvahelise tähtsusega kestliku arengu mudelalad: „See tähendab loodusliku mitmekesisuse väärtustamist ja roheline mõtteviisi juurutamist igas eluvaldkonnas.“

Tasuja sõnul sarnaneme mõnes mõttes teistele UNESCO teemadele Eestis. Näiteks tunnustuse mõttes Tallinna

Kärđlas allkirjastasid kokkuleppe koostööks biosfääriprogrammi alana Vormsi vallavanem Maris Jõgeva, keskkonnaminister Madis Kallas ja Hiiumaa vallavanem Hergo Tasuja. Vasakul seisab Hiiumaa arenduskeskuse juhataja Liis Luukas. Foto: Liina Siniveer

vanalinnale, mis on maailmapärandi nimestikus. Kogukonna traditsioonide mõttes aga Kihnu kultuuriruumile. Vaimset kultuuripärandit pea-

me au sees nagu Võrumaal hoitakse suitsusauna või Soomaal ühepuulootsiku traditsiooni. „Samas on meil midagi lisaks juba eespool öeldule. Bi-

osfäärialal on tuntav mõju valla arengusuundadele. See on läbivalt kajastatud ka näiteks valla arengukavas,“ ütles vallavanem. Tasuja lisas, et seoseid saab tuua nii keskkonnahoidliku elulaadiga, rohemajanduse, energeetika ja sinimajandusega, mille osas tuleb lõunanaabreid märgatavate arengute eest tunnustada: „Koos Saaremaaga oleme Green Destinationsi kestlike sihtkohtade TOP100 nimekirjas. Hiiumaa oli Eesti esimene omavalitsus, mis märtsis 2021 energia- ja kliimakava volikogu tasandil kehtestas.“

UNESCO programm „Inimene ja biosfäär“ on üle viiekümne aasta aidanud otsida üleilmsetele probleemidele kohalikke lahendusi ning toetanud sealäbi kestlikku arengut. Programm pabustab liikmesriikide bioloogilise mitmekesisuse säilitamisse, looduse hüvede pakkumisse ja loodusvarade mõistlikku kasutamisse.

Lääne-Eesti saarte biosfääriala missioon on UNESCO programmi „Inimene ja biosfäär“ põhimõtetest lähtuvalt toetada Lääne-Eesti saarte kujunemist rahvusvahelise tähtsusega kestliku arengu mudelalaks. Lääne-Eesti saarestiku biosfäärialal on UNESCO sertifikaat alates 1990. aastast.

Üleskutse: Aitame hiiurootslasi Ukrainas!

Urmas Selirand tegi üleskutse aidata hiiurootslaste järglaste küla Gammalsvenskby inimesi Ukrainas. Nende esivanemad küüditati Hiiumaalt küll 241 aastat tagasi, aga sellegipoolest mäletavad nad oma juuri.

Pea aasta kestnud sõda on neid kõvasti räsitud ja igasugune abi väga vajalik. Kavas on hiiurootslasi aidata nii rahaliselt kui ka saata neile abipakk Hiiumaa toodetega. „Kõik selleks, et aidata inimesi ka vaimsel tasandil. Me mäletame, teame ja mõtleme teile!“ ütles Selirand.

Ukrainas elavate hiiurootslaste abistamine toimub koostöös Gotlandi saare hiiurootslaste organisatsiooniga Svenskbyborna. Organisatsioonil on otse-side Gammalsvenskbyga ja nende eestvedamisel jõudis juba üks abisaadetis nädal tagasi Ukrainasse. Teine, suur meditsiiniabi on kohe minemas lähedal asuvasse Berislavi linna.

Hiiurootslasi saad toetada, tehes annetuse Hiiumaa vallavalitsuse arveldusarvele, selgituseks lisa „Hiiurootslastele“.

Arveldusarved:

» **Swedbank**
EE692200221068460924
» **SEB**
EE651010220267833220
» **Coop Pank**
EE494204278618221106

Aitäh, et hoolid!

Kevadine Hiiumaa Rohelise märgi taotlemise tähtaeg on 15. aprill

Hiiumaa roheline märk omistatakse Hiiumaal toodetud ja/või hiiumaisest toorainest valmistatud kvaliteetsele tootele või Hiiumaal pakutavale teenusele, mis on saadud jätkusuutliku majandamise tulemusena, väärtustab ning väärdab kohaliku looduse või inimressursi, traditsioonilisi oskusi ja kohalikku kultuuri.

Tule taotle oma tootele või teenusele Hiiumaa rohelist märki!

Hiiumaa roheline märgi taotlusihinnatakse kaks korda aastas. 2023. aastal on taotluste esitamise tähtajad 15. aprill ja 15. oktoober.
www.hiiumaarohelemark.ee

Vallavalitsuse istungitelt

○ Otsustati kehtestada Pühalepa, Käina, Emmaste ja Kõrgessaare osavalla kohalikel teedel liiklemiseks üle 3,5 tonni teljekoormusega raskeveokitele liikluspiirang alates 26.01.2023 kuni 15.04.2023.

○ Otsustati anda luba Käina Osavalla Valitsusel lepingu sõlmimiseks OÜ-ga DEM Projekt Käina aleviku küttetrassi projekteerimiseks. Teenuse maksumus ilma käibemaksuta on 18 300 eurot.

○ Otsustati anda nõusolek Kõrgessaare osavalla valitsusele avatud hankemenetluses riigihanke „Kõrgessaare kergliiklustee ehitamine“ korraldamiseks. Kõrgessaare kergliiklustee ehitamise eeldatav maksumus 194 000 eurot (ilma käibemaksuta); Kõrgessaare kergliiklustee välisvalgustuse ehitamine, eeldatava maksumusega 36 000 eurot (ilma käibemaksuta). Riigihanke kõigi osade eeldatav kogumaksumus ilma käibemaksuta on 230 000 eurot. Edukaks tunnistatakse majanduslikult soodsaim(ad) pakkumus(ed) hanke alusdokumentides toodud hindamiskriteeriumide alusel.

○ Otsustati kehtestada Munitsipaalasutuse Emko tasumäärad tehnika kasutamiseks alates 1. veebruarist 2023 järgmiselt: traktor MTZ-82 koos operaatoriga 45 eurot tund; laadur-ekskaavator JCB koos operaatoriga 55 eurot tund; järeelhaagise kasutamine 25 eurot ööpäev. Kehtestada kruusa hinnaks 7 eurot tonn ning volitada Munitsipaalasutust Emko müüma kruusa Tilga kruusakarjäärist. Kehtestada tasumäärad järgmistele teenustele: muru niitmine ja trimmerdamine 30

eurot tund/töötaja; heakorratööd 15 eurot tund/töötaja; lumelükkamine 65 eurot tund. Tehnika kasutamise tasu hakatakse arvestama alates väljasõidust tehnika hoiuplatsilt aadressil Ollima, Emmaste küla, Hiiumaa vald 92001.

○ Otsustati kehtestada Pühalepa Osavalla Valitsuse valitsemisel olevate munitsipaal-eluruumide üürihinnad järgnevalt: Suuremõisa külas Uus tn 4 kinnistul: korter nr 1 – 2 eurot/ m²; korter nr 10 – 2 eurot/ m². Suuremõisa külas Uus tn 6 kinnistul: korter nr 1 – 2 eurot/ m²; korter nr 2 – 2 eurot/ m²; korter nr 8 – 2 eurot/ m². Lõpe külas Maru kinnistul: korter nr 5 – 2 eurot/ m². Heltermaa külas Heltermaa klubi kinnistul asuvas kortermajas: korter nr 1 – 0,20 eurot/ m²; korter nr 5 – 0,20 eurot/ m²; korter nr 6 – 0,35 eurot/ m².

○ Otsustati kiita heaks kuus hajaasustuse programmi projekti aruannet.

○ Otsustati vabastada korraldatud jäätmeveoga liitumisest 10 jäätmevaldajat.

○ Otsustati mitte vabastada korraldatud jäätmeveoga liitumisest kahte jäätmevaldajat Kärkla osavallas.

○ Otsustati anda otsustuskorras Palle Kõlarile välireklaamikandja paigaldamiseks kasutusse: Hiiumaa vallale kuuluva kinnisasja aadressiga Tööstuse tee 25, Kõrgessaare alevik. Kinnisasja osa antakse kasutusse tähtajaga 19.01.2023–20.03.2023; Hiiumaa vallale kuuluva kinnisasja aadressiga Sõpruse tn 18, Käina alevik 11,25 m² suurune osa. Kinnisasja osa antakse kasutusse tähtajaga 19.01.2023–20.03.2023; Hiiumaa valla-

le kuuluva kinnisasja aadressiga Naksitralli, Emmaste küla 11,25 m² suurune osa. Kinnisasja osa antakse kasutusse tähtajaga 19.01.2023–20.03.2023. Tasu punktis 1 toodud vallavara kasutusse andmise eest arvutatakse vastavalt kasutusse võetud kalendripäevade arvule 0,30 eurot ühe m² eest kalendripäevas.

○ Otsustati anda otsustuskorras Meedia ja Reklaamteenused OÜ-le kasutusse Hiiumaa vallale kuuluva kinnisasja aadressiga Kivijüri haljasala, Kärkla linn 4,83 m² suurune osa välireklaamikandja paigaldamiseks. Kinnisasja osa antakse kasutusse ajavahemikus 01.02.2023–11.03.2023. Tasu vallavara kasutusse andmisel on 0,30 eurot /m² ühe kalendripäeva eest.

○ Otsustati kinnitada Hiiumaa valla haldusterritooriumil paiknevate maade maksustamishinna aktid nr 44724–67334.

○ Otsustati anda projektierimistingimused Hiiumaa vallas Luguse külas Porsiku maaüksusele elamu püstitamiseks.

○ Otsustati anda projektierimistingimused Kiduspe külas Metsavilla maaüksusel asuva te ehitiste teenindamiseks vajaliku ehitise võimaliku asukoha täpsustamiseks.

○ Otsustati algatada Linnu-mäe külas Marise kinnistu detailplaneeringu koostamine ja kinnitada Marise kinnistu detailplaneeringu lähteseisukohad.

○ Otsustati algatada Reigi külas Männa kinnistu detailplaneeringu koostamine.

○ Otsustati algatada Palukü-

las asuva Jaagu kinnistu detailplaneeringu koostamine.

○ Otsustati algatada Kiduspe külas Vaheranna kinnistu detailplaneeringu koostamine.

○ Otsustati kehtestada Suusamäe maaüksuse detailplaneering (DAGOpen OÜ töö nr 22–27).

○ Otsustati määrata Hiessaare külas asuva Saue katastriüksuse uueks lähiaadressiks Vabametsa.

○ Otsustati muuta Hiiumaa Vallavalitsuse 14.12.2022 korralduse nr 751 „Kinnisasjade piiride muutmine (Kuuli, Maisi)“ punkti 2 järgmiselt: Kinnitada piiride muutmise tulemusena tekkivate katastriüksuste piirid ning määrata lähiaadressid ja sihtotstarbed alljärgnevalt: lähiaadress Kuuli, sihtotstarve elumumaa 100%; lähiaadress Maisi, sihtotstarve maatulundusmaa 100% .

○ Otsustati muuta Hiiumaa vallas Kurisu külas asuvate Tiigi ja Lagandi katastriüksuste vahelisi piire ja moodustada piiride muutmisel tekkivad katastriüksused ning määrata katastriüksustele lähiaadressid ja sihtotstarbed järgnevalt: lähiaadress Tiigi, sihtotstarve maatulundusmaa 100%; lähiaadress Lagandi, sihtotstarve maatulundusmaa 100%.

○ Otsustati nõustuda Hiiumaa vallas maa riigi omandisse jätmisega riigi maareservina ja määrata sihtotstarbed kehtiva Kõrgessaare maantee – Rookopli tänava – Tiigi tänava piirkonna ja Liivaoja ümbruse detailplaneeringu alusel alljärgnevalt: Ehitisregistri kohaselt paiknevad Rookopli tn 22a katastriüksusel vundament ja kavandatud jalgrattapaviljon.

○ Otsustati seada isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ ka-

suks Kärkla linnas asuvatele kinnistutele ning määrata isikliku kasutusõiguse seadmise tingimused vastavalt alljärgnevatele punktidele: Liiva tänav, sihtotstarve transpordimaa 100%; isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – 0,4 kV pingega elektrimaakaabelliin; isiklik kasutusõigus, sihtotstarve transpordimaa 100%; isikliku kasutusõiguse esemeks on tehnovõrk – 0,4 kV pingega elektrimaakaabelliin; isikliku kasutusõiguse ala pindala on u 7 m².

○ Otsustati seada isiklik kasutusõigus Elektrilevi OÜ kasuks Hiiumaa valla omandis olevale järgmisele kinnisasjale ning määrata isikliku kasutusõiguse seadmise tingimused alljärgnevalt: Prähnu külas asuv Külaküla-Selja tee T2 kinnistu: isikliku kasutusõiguse esemeks on 0,4 kV elektrimaakaabelliin; isikliku kasutusõiguse pindala on koos kaitsevööndiga 159 m².

○ Otsustati seada sundvaldus Nõmba külas asuvale Männi kinnisasjale. Kinnistu igakordse omaniku kohustus on sundvaldust taluda. Sundvalduse seatakse tähtajatult Elektrilevi OÜ kasuks uue 0,4 kV pingega elektrimaakaabelliini rajamiseks, talumiseks ning majandamiseks (remontimine, hooldamine). Sundvalduse ala pindala on ligikaudu 97 m².

○ Otsustati seada sundvaldus Männa külas Hella kinnisasjale. Kinnistu igakordsete omanike kohustus on sundvaldust taluda. Sundvalduse seatakse tähtajatult Elektrilevi OÜ kasuks projekteeritud Hella maaüksusele projekteeritud 10 kV pingega elektrimaakaabelliini ja mastitõmitsate ning Nurmenuku maaüksusele projekteeritud uute 0,4 kV ja 10 kV pingega elektrimaakaabelliinide,

10/0,4 kV komplektjaama ja reservtorude rajamiseks, talumiseks ja majandamiseks (remontimine, hooldamine). Sundvalduse ala pindala on Hella maaüksusel ligikaudu 45 m² ja Nurmenuku maaüksusel ligikaudu 87 m².

○ Otsustati seada sundvaldus Kalana külas Valve kinnistule. Kinnistu igakordse omaniku kohustus on sundvaldust taluda.

○ Otsustati anda nõusolek Tammistu külas Lepiku kinnisasja jagamiseks ja määrata jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed järgnevalt: lähiaadress Ojaveere, sihtotstarve maatulundusmaa 100%; lähiaadress Lepiku, sihtotstarve maatulundusmaa 100%.

○ Otsustati anda nõusolek Käina alevikus asuva Bussi-jaam kinnisasja jagamiseks kaheks iseseisvaks katastriüksuseks. Määrata jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed järgnevalt: lähiaadress Bussijaam, sihtotstarve üldkasutatav maa 60% ja transpordimaa 40%; lähiaadress Hiiu mnt 11c, sihtotstarve transpordimaa 100%.

○ Otsustati anda nõusolek Pärna külas asuva Sepamaa kinnisasja jagamiseks kolmeks iseseisvaks katastriüksuseks. Määrata jagamise tulemusel moodustatavate katastriüksuste lähiaadressid ja sihtotstarbed järgnevalt: lähiaadress Sepamaa, sihtotstarve elumumaa 100%; lähiaadress Roosivälja, sihtotstarve maatulundusmaa 100%; lähiaadress Mässuvälja, sihtotstarve maatulundusmaa 100%.

○ Otsustati osutada ühele isikule eluruumi tagamise teenust.

Volikogu veebruarikuu istungi kokkuvõte

Vallavara tasuta võõrandamine
Hiiumaa Vallavolikogu otsusega antakse tasuta üle Keskläänemere programmi (INTERREG Central Baltic) projekti “SMART MARINA” CB616 raames soetatud varad projektis osalejatele. Hiiu Vallavolikogu 21. september 2017 otsusega nr 388 otsustati osaleda INTERREG programmi projektiga „Smart Marina“ projekti partnerina, eesmärgiga parandada Kärkla, Orjaku, Roograhu ja Soela sadamate teenuste valikut ja kvaliteeti. Mõju eelarvele puudub.

Vallavara omandamine
Volikogu otsusega omandatakse Emmaste külas asuv Ratta katastriüksus. Emmaste külas asuva Ratta katastriüksus on lõik avalikus kasutuses valla omandis olevast Emmaste jalgrattateest. Omanik on nõus katastriüksuse võõrandama valla 500 euro eest, millele lisanduvad tehinguga seotud kulud (sh notaritasu ja riigilõiv).

Orjaku küla Ristiku maaüksuse detailplaneeringu vastuvõtmine
Volikogu otsustas vastu võtta

Ristiku maaüksuse detailplaneeringu. Planeeritav ala asub Hiiumaa vallas Orjaku külas Ristiku maaüksusel. Ristiku maaüksus asub osaliselt rannavõi kalda ehituskeeluvööndis. Ristiku maaüksuse planeeritav ala jääb soovituslikku ehituspiirkonda, kus maa-ala kasutuse juhtfunktsioonideks on elumumaa, maatulundusmaa ja suvilate maa. Planeeritav ala jääb detailplaneeringu kohuseteta maa-alale. Planeeritava maa-ala piirkonnas ei ole üldplaneeringuga määratud kor-duva ülejutusega ala piiri. Ristiku maaüksuse detailplaneeringuga tehakse ettepanek muuta Käina valla osa, Kassari saare üldplaneeringut, muutes ehituskeeluvööndi ulatust Ristiku maaüksusel. Mõju eelarvele puudub.

Hindu küla Raima katastriüksuse detailplaneeringu vastuvõtmine
Volikogu otsustas vastu võtta Raima katastriüksuse detailplaneeringu. Planeeringuala asub Hindu külas asuval Raima katastriüksusel. Planeeringualana käsitletakse tervet

kinnistut. Emmaste valla üldplaneeringu järgi on tegemist detailplaneeringu kohustusega hajaasustusalaga. Detailplaneeringuga jagatakse kinnistut kaheksaks krundiks, millest seitsmele määratakse hoonestusala ja ehitusõigus elamule ja kuni neljale abihoonel. Nende kinnistute sihtotstarve määratakse 100% elumumaa. Kinnistu, mis asub Vanamõisa hoiualal ja millele hoonestusõigust ei määrata, jääb sihtotstarve 100% maatulundusmaa. Raima katastriüksus asub osaliselt rannavõi kalda ehituskeeluvööndis. Kuna Emmaste valla üldplaneeringuga on Raima katastriüksuse osas vähendatud ehituskeeluvööndi ulatust osaliselt Liivalauka teeni ja osaliselt sellelt algava vana külteeni, siis planeeritavad hoonestusalad jäävad väljapoole ehituskeeluvööndit ja koostatava detailplaneeringuga kavandatav tegevus on selles osas üldplaneeringuga kooskõlas.

Kalana küla Ristna maaüksuse detailplaneeringu kehtestamine
Volikogu otsustas kehtestada

Ristna maaüksuse detailplaneeringu. Planeeritav ala asub Kalana külas Ristna maaüksusel. Kõrgessaare valla üldplaneeringuga on määratud maa-ala juhtfunktsiooniks rannapoolsel alal kaitsealune maa, keskosas juhtotstarbeta maa ning sisemaa pool äri- ja teenindusettevõtete reservmaa. Detailplaneeringu eesmärk on olemasolev maaüksus krundi- ja ning määrata sinna ehitusõigus üksikelanute ja piirkonnale koostatud teemaplaneeringu järgsete teenindushoonete rajamiseks. Kõrgessaare valla üldplaneeringuga on määratud maa-ala juhtfunktsiooniks äri- ja teenindusettevõtete reservmaa. Koostatav detailplaneering on üldplaneeringut muutev, sest muuta tuleb maaüksusele üldplaneeringus määratud juhtfunktsiooni.

Vallavara otsustuskorras tasuta kasutusse andmine (Külamäe)
Hiiumaa Vallavolikogu otsusega antakse mittetulundusühingule Kõpu piirkonna arenduselts Valguskiir kümneks aastaks otsustuskorras tasuta kasutada Hiiumaa vallas Kõpu

külas asuv Külamäe kinnistul külaelu arendamiseks ning kinnistul asuva avalikult kasutatava taristu hooldamiseks ja arendamiseks.

Vallavara koormamine reaal-servituudiga (Pesula, Aida, Ollima, Kuivati, Riidaküla tee T1) Volikogu otsusega seatakse veevarustuse edaspidiseks tagamiseks realservituut Hiiumaa vallale kuuluvatele kinnisasjadele. Hiiumaa vallale kuuluv Pesula kinnistul asuva puurkaevu kaudu varustatakse veega Pesula, Ollima ja Kuivati kinnistuid, OÜ Pharma Systems tootmishoonet ning päästeautot. Üle Pesula, Ollima, Kuivati, Aida ja Riidaküla tee T1 kinnistute kulgevad veetrassid. Realservituut seatakse 50 aastaks ja tasuta ning realservituudi seadmisega seotud kulud kannab Hiiumaa Vallavalitsus.

Hiiumaa valla teehoiukava aastateks 2023–2028
Esimesel lugemisel oli Hiiumaa valla teehoiukava aastateks 2023–2028. Teehoiukava on käsitletav valdkondliku arengukavana, mille eesmärk on anda avalikkusele teada kohalike teede ja tänavate korrahoiuks planeeritavatest tegevustest.

See võimaldab luua järjepidevuse planeeritavates tegevustes ja tagada teede korrasoleku, ohutuse ja säästlikud liiklustingimused. Teehoiukavas iseloomustatakse vajalikke tegevusi teede seisukorra parandamiseks. Teehoiukava annab ülevaate Hiiumaa valla avalike teede hetkeolukorrast ja käsitleb perioodil 2023–2028 vajalikke töde planeerimist ja teostamist ning annab soovitusi teehoiutööde kavandamiseks ja teostamiseks.

Hiiumaa valla 2023. aasta eelarve
Kolmandal lugemisel oli Hiiumaa valla 2023. aasta eelarve. Suurimaks erinevuseks võrreldes 2018–2022 aasta eelarvetega on 2023. aasta põhimõtte muutus osavaldade eelarvetes. Seni kehtis põhimõte, et osavalla põhitegevuse eelarve tulude jaotamisel maksutuludest ja ressursitasudest lähtutakse vastavalt 2017. aasta antud valla tegelikule maksutulude ja ressursitasude laekumise proportsioonile kogu valla tegelike maksutulude ja ressursitasude laekumisest. 2022. aastal oli tulumaksu suhe 35% valavaltitulele ja 65% osavaldadele. Eelnõu võeti vastu.

Detailplaneeringud

Paluküla Jaagu kinnistu detailplaneeringu koostamise algatamine
Hiiumaa Vallavalitsuse 25.01.2023 korraldusega nr 54 otsustati algatada Palukülas Jaagu (katastritunnus 20501:001:0633, pindala 17316 m², sihtotstarve maatulundusmaa) kinnistu detailplaneering, mille eesmärk on Jaagu kinnistust 1 ha suuruse elamukrundi eraldamine, uuele eraldatavale krundile ehitusõiguse ja ehitustingimuste määramine elamu ja abihoonete rajamiseks, liikluse ja parkimiskorralduse lahendamine ning tehnovõrkude väljaehitamiseks vajaminevate koridoride määramine.

Algamisel teadaoleva info põhjal täiendavate uurin-gute läbiviimise vajadus puu-dub. Detailplaneeringu koos-tamise eesmärk on kooskõlas Pühalepa valla keskosa üld-planeeringuga.

Detailplaneeringu koos-tamise korraldaja on Pühale-pa Osavalla Valitsus (aadress Tempa küla, Hiiumaa vald 92348) ja kehtestaja on Hiiu-maa Vallavalitsus (aadress Keskväljak 5a, Kärdla 92413). Korraldusega saab tutvuda tööajal Pühalepa Osavalla Va-litsuses aadressiga Vallamaja, Tempa küla, Hiiumaa vald ja Hiiumaa valla veebilehel.

Hausma küla Suusamäe kinnistu detailplaneeringu kehtestamine
Hiiumaa Vallavalitsuse 18.01.2023 korraldusega nr 34 kehtestati Hiiumaa vallas

Hausma külas asuva Suusa-mäe kinnistu detailplanee-ring (DAGOpen OÜ töö nr 22-27). Koostatud detailplanee-ringuga on kavandatud Suu-samäe katastriüksusele (ka-tastritunnus 63901:001:0888) ehitusõiguse ja hoonestus-ala määramine kuni seitsme hoone püstitamiseks (1 tee-nindushoone, 1 kõrvalhoone ja 5 kämpinguhoonet) mak-simaalse ehitisealuse pinna-ga 600 m² koos olulisemate ar-hitektuurinõuete ja tehnovõr-kude lahendustega, määratud maa-alad madalseikluspargi ja rattasõidu õpperaja ja suusa-rajaja rajamiseks ning kelgumäe laiendamiseks. Detailplanee-ringu kehtestamisega muutub kehtetuks sama planeeringu-ala kohta varem kehtestatud Suusamäe kinnistu detailpla-neering (Happy House OÜ töö nr A140). Kavandatud ruumi-lised muudatused on kooskõ-las Pühalepa Vallavolikogu 27.04.2010 otsusega nr 60 keh-testatud Pühalepa valla kesk-osa üldplaneeringuga. Korral-dusega saab tutvuda Hiiumaa valla veebilehel.

Linnumäe küla Marise kinnistu detailplaneeringu algatamine
Hiiumaa Vallavalitsuse 18.01.2023 korraldusega nr 33 otsustati algatada Linnumäe külas Marise (katastritunnus 20501:001:1526, pindala 6785 m², sihtotstarve ärimaa) kin-nistu detailplaneering, mil-le eesmärk on Marise katast-riüksustele ehitusõiguse ja ehitustingimuste määramine

maa-aluste kütusemahutitega tankla (kogumahutavusega 70 m³), maapealsete mahutitega gaasitankla (kogumahutavus 6,9 t), tankla teenindushoo-ne koos tehnohoonega, vari-katusega tankimisala ja auto-pesula (iseteenindatav) püs-itamiseks, liikluse ja parki-miskorralduse lahendamine ning tehnovõrkude väljaehi-tamiseks vajaminevate kori-doride määramine.

Algamisel teadaoleva in-fo põhjal täiendavate uurin-gute läbiviimise vajadus puu-dub. Detailplaneeringu koos-tamise eesmärk on kooskõlas Pühalepa valla keskosa üld-planeeringuga.

Detailplaneeringu koos-tamise korraldaja on Pühale-pa Osavalla Valitsus (aadress Tempa küla, Hiiumaa vald 92348) ja kehtestaja on Hiiu-maa Vallavalitsus (aadress Keskväljak 5a, Kärdla 92413). Korraldusega saab tutvuda tööajal Pühalepa Osavalla Va-litsuses aadressiga Vallamaja, Tempa küla, Hiiumaa vald ja Hiiumaa valla veebilehel

Soonlepa küla Mamma maaüksuse detailplaneeringu kehtestamine
Hiiumaa Vallavalitsuse 11.01.2023 korraldusega nr 11 kehtestati Hiiumaa vallas Soonlepa külas asuva Mam-ma maaüksuse detailplanee-ring (AA Arhitektid OÜ töö nr DP21-03).

Koostatud detailplaneerin-guga on kavandatud Mamma katastriüksusele (katastritun-nus 20501:001:0251) ehitusõi-

guse ja hoonestusala määra-mine kuni nelja hoone püstita-miseks maksimaalse ehitise-aluse pinnaga 350 m² koos olu-lisemate arhitektuurinõuete ja tehnovõrkude lahendustega. Kavandatud ruumilised muu-datused on kooskõlas Pühale-pa Vallavolikogu 29.12.2008 ot-susega nr 334 kehtestatud Pü-halepa valla Heltermaa-Sarve-Salinõmme piirkonna osaüld-planeeringuga. Korraldusega saab tutvuda Hiiumaa valla veebilehel.

Hausma küla Kuuseoja maaüksuse detailplaneeringu kehtestamine
Hiiumaa Vallavalitsuse 11.01.2023 korraldusega nr 12 kehtestati Hiiumaa vallas Hausma külas asuva Kuuseoja kinnistu detailplaneering (AA Arhitektid OÜ töö nr DP21-05).

Koostatud detailplanee-ringuga on kavandatud Kuu-seoja katastriüksusele (ka-tastritunnus 20501:001:1329) ehitusõiguse ja hoonestusala määramine kuni kahe hoone püstitamiseks maksimaalse ehitisealuse pinnaga 300 m² koos olulisemate arhitektuuri-nõuete ja tehnovõrkude la-hendustega. Kavandatud ruu-milised muudatused on koos-kõlas Pühalepa Vallavolikogu 16.12.2003 määrusega nr 37 kehtestatud Pühalepa valla Suuresadama-Kärdla piirkon-na üldplaneeringuga. Korral-dusega saab tutvuda Hiiumaa valla veebilehel.

Pühalepa osavallas uuendati tänavavalgustust

Suuremõisa külas valgustati kerg-liiklustee lõik Coop'i kauplusest kuni Kerveküünini. Tööde käigus paigaldati 16 uut masti ja LED-valgustit. Ühtlasi panustati piirkon-na liiklusohutusse ja asendati bus-sipeatuse juures oleva ülekäigura-ja valgustust. Veel asendati Vaba Aja Keskuse juures olev valgus-tuspost säästliku LED-valgustiga.

Kogu protsess koos projektee-rimise, vajalike kooskõlastuste hankimise ja ehitamisega võltas üle aasta. Tööd lõppesid möödu-nud aasta detsembris.

Tänavavalgustust uuendas OÜ Väino ja CO. Tööde kogu-maksumus koos projekteerimi-sega oli 23 000 eurot.

Foto: Argo Valgma

Lisaks panustas Pühalepa osavald möödunud aastal Palade piirkon-nast tänavavalgustuse kaasajastamise. Ala külas vahetati välja 70 W naat-riumvalgustid säästlike LEDide vastu. Tööde maksumus oli 3000 eurot.

Hiiumaa vald plaanib järgmistel aastatel välja vahetada alles jäänud energiakulukad valgustid säästlikemate vastu. Pühalepa piirkonnas on osavalla vanem Liili Elleri sõnul plaanis tänavavalgustustaristut juur-de rajada ja katta Paladel kaks uut seni valgustamata lõiku, üks Palade lasteaia ja teine kooli juurde.

Hajaasustuse programmi taotlusvoor on avatud 1. veebruarist 3. aprillini

1. veebruarist on maapiirkondade elanikel võimalik hajaasustuse prog-rammist elutingimuste parandamiseks toetust taotleda.

Riigi Tugiteenuste Keskuse programmi eesmärk on tagada hajaasus-tusega maapiirkondades elavatele peredele head elutingimused ja aida-ta seeläbi kaasa elanike arvu püsimisele hajaasustusega maapiirkon-dades. Toetuse abil on võimalik välja ehitada veevärk ja kanalisatsioon, teha korda koduüuest avalikule teele viiv juurdepääsutee või paigalda-da autonoomseid elektrisüsteeme. Projektide teostumisse panustavad võrdselt nii riik, kohalik omavalitsus kui ka taotleja.

Maksimaalne toetus majapidamisele on 6500 eurot. Toetuse osa-kaal projekti maksumusest on maksimaalselt 67% ja omafinantsee-ring vähemalt 33%.

Tingimused:

- Taotleja alaline elukoht on taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist ha-jaasustusega maapiirkonnas asuv majapidamine.
- Taotleja elukoht on rahvastikuregistri andmete kohaselt katkematult taotluse esitamise aasta 1. jaanuarist majapidamine, millele projek-tiga toetust taotletakse.
- Taotlejal ei tohi olla riiklike maksude osas maksuvõlga, välja arvatud juhul, kui see on ajatatud.
- Projektil võib olla ka kaastaotleja(id). Kaastaotlejale kehtivad samad tingimused, mis taotlejalegi.
- Taotluse esitamise päeval peab eelmise toetuse kasutamise aruan-ne olema kohaliku omavalitsuse poolt kinnitatud.
- Projekti ajalise kestuse arvestus algab toetuslepingu sõlmimisest ja projekti elluviimine peab olema lõppenud 31. oktoobriks 2024.
- Toetust on võimalik taotleda kohalikust omavalitsusest, kes paku-vad taotlejale ka vajalikku informatsiooni meetme tingimuste kohta.

Toetatavad tegevused:

- majapidamises joogivee kättesaadavuse tagamine,
- elamu heitvee nõuetekohase kanaliseerimist tagava süsteemi ra-jamine,
- aastaringelt ligipääsetava juurdepääsutee rajamine,
- leibkonna vajadustele vastava autonoomse elektrisüsteemi raja-mine (tingimused, et majapidamine ei ole liitunud elektrivõrguga).

Info ja erisused eelnevatest aastatest:

- Puuduvad eelistatud sihtrühmad. Lähtuvalt kohalikest vajadustest on KOV-il õigus kehtestada toetuse andmisel eelistatud sihtrühmad.
- Toetust ei anta samadele tegevustele. Näiteks kui majapidamine on saanud viimase 5 aasta jooksul (2018–2022) toetust puurkaevu rajami-sele ja nüüd küsib filtersüsteemile, siis seda ei saa, kuna kuuluvad sa-ma tegevuse alla – majapidamises joogivee kättesaadavuse tagamine.
- Sularahas ei arveldata. Projekti raames tehtud kulud tuleb välja maksta toetuse saajale või kaastaotlejale või nende lähisugulasele või hõimlasele kuuluvalt pangakontolt või korterelamute puhul ka vastava korteriühistu pangakontolt.
- Hinnapakumiste tähtaeg. Võrreldavad hinnapakumised peavad kehtima vähemalt 6 kuud.

Taotlusi võtavad vastu kõik osavallavalitsused oma ruumides või e-po-sti teel. Taotluste vormid on olemas kohapeal või leiad need RTK kodu-lehelt. Taotluse saab esitada ka iseteeninduses, kus on sisselogimiseks vajalik ID-kaart, mobiil-ID või Smart-ID.

Hajaasustuse programmi taotlusi võetakse tänavu vastu 1. veebruarist 3. aprillini allkirjastatuna paberil, digitaalselt osavallavalitsuses üle Hiiumaa ning iseteeninduses.

Emmaste osavald: Pilvi Post, pilvi.post@hiiumaa.ee
Kõrgessaare osavald: Maiken Lukas, maiken.lukas@hiiumaa.ee
Käina osavald: Veronika Kaevandes, veronika.kaevandes@hiiumaa.ee
Pühalepa osavald: Hector Otero Jimenez, hector-otero.jimenez@hiiumaa.ee

Riigikogu valimised 2023

2023. aasta riigikoguvallimis-tel saab hääletada nädala jook-sul, 27. veebruarist 5. märtsini.

- Esmaspäevast laupäevani saab hääletada nii paber-sedeliga jaoskonnas kui ka elektrooniliselt.
- Pühapäeval valimis-päeval toimub ainult pa-bersedeliga hääletamine. Valijal on võimalus püha-päeval jaoskonnas paber-

sedeliga hääletades oma e-häääl veel ära muuta.

- Esmaspäevast kuni nel-japäevani on igas vallas ja linnas avatud vähemalt üks valimisjaoskond, kus saab hääletada ka väljas-pool oma elukohajärgset valimisringkonda.
- Reedel, laupäeval ja püha-päeval saab hääletada ai-nult oma elukohajärgses

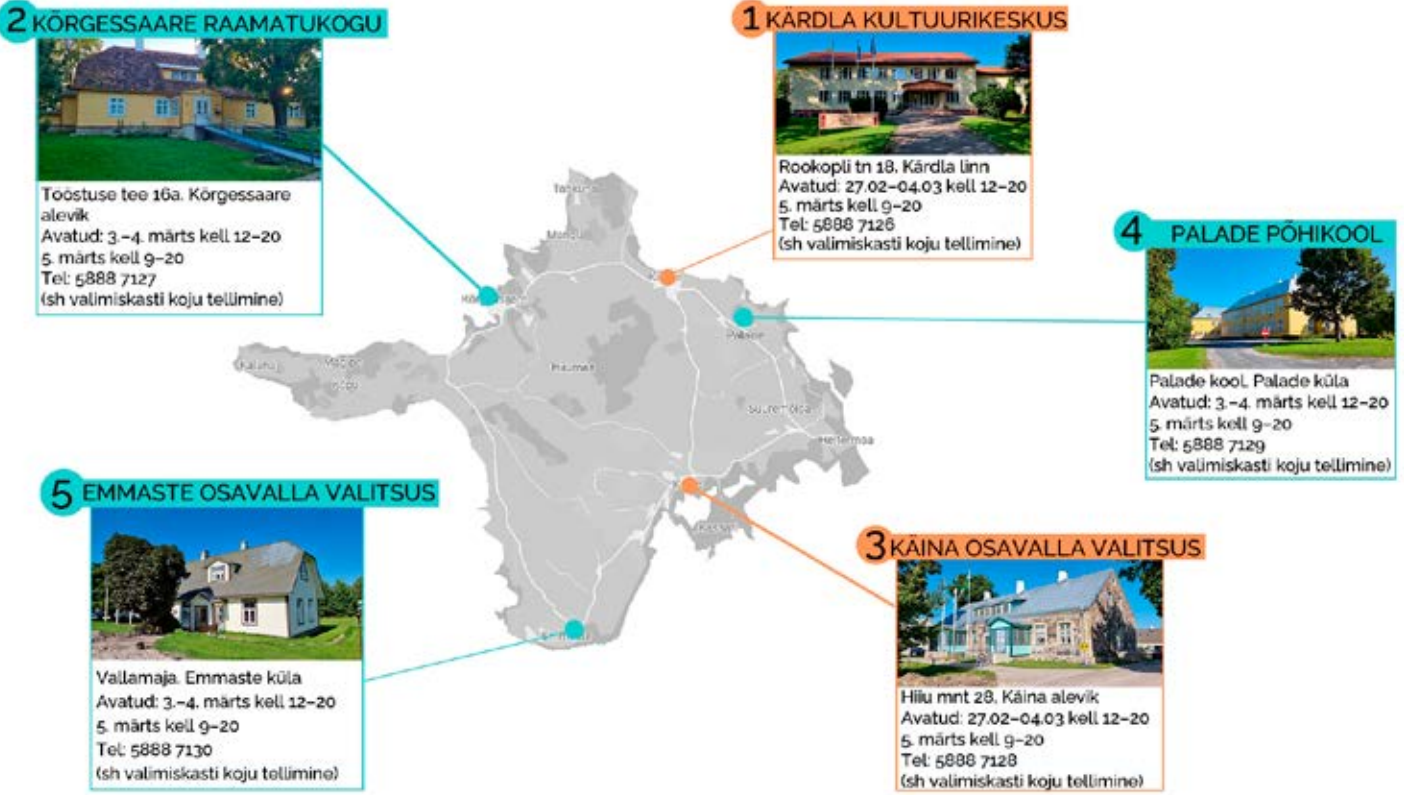
valimisringkonnas.

- Kodus hääletamine toi-mub valimisnädala ree-dest pühapäevani. Taot-lust selleks saab esitada te-lefoni teel reedel ja laupäe-val kell 12–20 ning püha-päeval kell 9–14.

PAINDLIK JAOSKONNAVALIK
Valija saab oma valimisring-konna piires hääletamas käia

endale sobivaimas jaoskonnas. Selle võimaluse tagab **elekt-rooniline valijate nimekiri** ehk paberi asemel on nimeki-ri nüüd arvutis.

Ringkonna hääletusruumi-de asukohad on kirjas **valimis-te teabelehel**, veebilehel **vali-mised.ee** ja teavet saab ka **rii-giinfo telefonilt 1247**.

Elektrilevi investeerib Hiiumaa elektrivõrgu toimekindluse parandamiseks miljon eurot

2. veebruaril kohtus Elektrilevi juhatuse esimees Mihkel Härm Kärldas Hiiumaa valla ja Päästeametiga esindajatega. Kohtumisel olid teemadeks Hiiumaa elektrivõrgu kriisivalmidus, eelkõige lumetorm Birgiti näitel, ning saare elektrivõrk ja planeeritud arendused.

Elektrilevil on käesoleval aastal kavas jätkata õhuliinide maasse viimist või paljasjuhtmelised liinid asendada kaetud liinidega. Vallavanem Hergo Tasuja sõnul on see saareelanike ootus ning tagab suurema toimekindluse.

Mihkel Härm kinnitas, et lumetorm Birgiti ajal oligi just suurimaks probleemiks liinidele murdunud puud ja oksad. Palju oli ka puid, mis polnud murdunud, vaid lumeraskuse all elektriliinidele kaardunud.

Sel aastal on Elektrilevil kavas vahetada Männa-Käina ning Kärldla-Värssu vahelised keskpinge liinid. Kokku 12 kilomeetrit elektriliine. Tööde maksumus on u üks miljon eurot. Lisaks uuendatakse 11 alajaama.

“Kuna liinide vahetus ei lähe nii kiirelt, kui kliendid ootavad, tuleb meil olukorra parandamiseks ka liinikoridore laiendada,” rääkis Härm.

Seni on elektrilevi hoidnud keskpinge liinikoridore võsast ja metsast puhtana kuue kuni kümne meetri laiuselt, lubatud on aga rajada kahekümne meetri laiuselt. Laiem liinikoridor tagab selle, et vähem puid langeb elektriliinidele.

Härm kohtus Hiiumaal ka AS Enersense meeskonnaga, kes tegeles lumetorm Birgiti ajal elektrühenduse taastamisega.

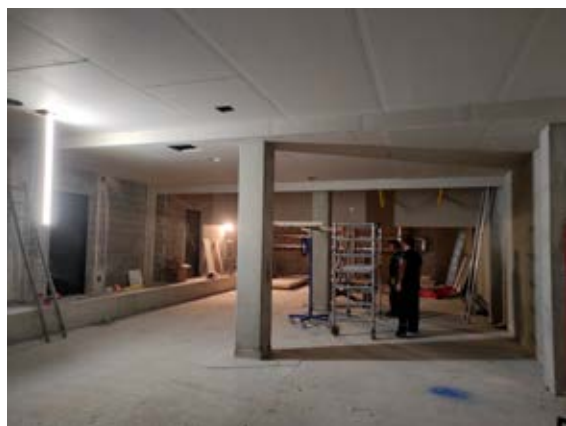
Mihkel Härm. Foto: Károlyn Kivistik

Käina bowling'u-saali ehitustööd graafikus

5. jaanuaril algas Käinas Vabaajakeskuses Tuuletorn *bowling* u-saali ehitus. Tööd kestavad u kolm kuud. Vabaajakeskuse Tuuletorn juhataja Krista Metsand kinnitas, et tööd on seni püsinud planeeritud graafikus. Tööd teostab OÜ Haasoja.

Seadmete, radade, vaipade, tagaseina ja muude seadmete paigalduse eelseteks töödeks on valla eelarves 103 000 eurot.

Metsandi sõnul peaks saal kasutusvalmis olema käesoleva aasta sügiseks.

Vasakult: piletimüügisüsteemiga tegelev Martin Kaerlep, kommertsjuht Tiit Kepp ja tegevjuht Madis Vanaselja. Foto: Mariin Vanaselja

Hiiumaa lennuühenduses algas uus ajajärk

28. jaanuaril kell 10 Kärldla lennuväljale maandunud 33-kohalise SAAB 340ga algas Hiiumaa lennuühenduses uus ajajärk. Nii suure lennukiga liini teenindamise leping sõlmiti sel sajandil esmakordselt.

Aastaid on pealinnaga lennuühendust pidanud 19-kohaline Jetstream, neist kuus viimast aastat Leedu ettevõtja Transaviabaltika korraldamisel. Esimese reisi tegi Leedu vedaja 22. juunil 2016 lennukiga LET-410, kus istmeid oli samuti 19. Varemalt oli riigil leping Aviesiga, kes lendas samuti enamasti 19-kohaliste õhusõidukitega.

Lennuki suuruse osas tõi pöörde Euroopa Liidu õigusruumi muudatus, mistõttu teatud ilmaolude korral oleks võinud tekkida olukord, et Jetstreami tüüpi lennukiga 19 reisijat lennukisse lubada ja Hiiumaale toimetada ei saa.

Suurema, 33-kohalise lennukiga SAAB 340A teenindab lende Eesti ettevõtte OÜ Diamond Sky, kes on juba neli aastat olnud riigi partneriks Ruhnu liinil.

Reise on nädalas 12 nagu senigi ja ka väljumisajad on samad: tööpäeviti Tallinnast kell 7.15 ja 17 ning Kärldlast 8 ja 17.45, laupäeviti Tallinnast 9.15 ja Kärldlast 10 ja pühapäeviti Tallinnast 17 ja Kärldlast 17.45. Riigipühadel väljub lennuk vastavalt selle nädalapäeva sõiduplaanile.

Pileteid saab soetada veebilehelt www.eestilennud.ee või

Kärldla lennujaama kassast, tel 463 1381. Kui on vaja e-arvet, tuleks võtta ühendust Diamond Sky klienditoega telefonil 5388 0555 või info@eestilennud.ee. Ka Tiit Reisid on juba valmis lennupileteid vormistama.

Pileteid on kaht liiki, nagu ka varem. 25-eurost Classic-tüüpi piletit ei saa tagastada, ringi vahetada ega muuta, v.a reisi tühistamisel. Küll aga saab sellel tasuta ühe korra nime muuta. 33-eurose Premium-pileti on paindlikum, muutmine ja tagastamine on tasuta. Täpsemalt saab lugeda erinevate piletiklasside võimalustest vedaja kodulehelt, kui olete jõudnud pileti vormistamisel suuna ja kuupäeva valida. Edasimüüjatelt ostes võib piletihinna lisanduda teenustasu. Veebilehelt, lennuvedaja kaudu ja lennujaama kassast ostes teenustasu ei lisandu. Kui soovite pileti osta Kärldla lennujaama kassast, sujub see kiiremini, kui olete pileti eelnevalt broneerinud telefonil 463 1381.

Kärldlast saab Hiiesaares asuvasse lennujaama tasuta maakonnaliini bussiga, mis väljub bussijaamast 35 minutit enne lennuki väljumist Kärldlast. Peatused on Kärldla bussijaamas, Keskväljakul, Patus, Linnumäel Selveri parklas ja lennujaamas. Autoga lennujaama tülles saab parkimiseks kasutada lisaks lennujaama esisele ka vasakut kätt asuva garaaži esist. Ka suure lennuki maandu-

mist võib vahel segada ilm. Diamond Sky tegevjuht Madis Vanaselja kinnitas, et lennu tühistamisel toimetatakse reisijad sihtkohta. Seega on tühistamise teate saamisel valikuid kolm:

- saate reisi aega tõsta tulevikku;
- lennuvedaja korraldab sadamasse saamise ja teiselt poolt sadamast sihtkohta jõudmise;
- loobute reisist ja saate pileti-rahaga tagasi.

Oma valikust tuleb esimesel võimalusel teavitada lennuvedajat või lennujaama kassat.

Hiiumaa lennuühendust kasutas möödunud, 2022. aastal 11 849 reisijat, mis on selle sajandi rekord. Senine tippnumber jäi aastasse 2019, mil õhuhendust kasutas 10 946 inimest. Lennukiga liikumise suurenev populaarsust näitab ka asjaolu, et kui 2015. aastal oli ühes kuus keskmiselt 624 reisijat, siis 2022. aastal pürgis see number 987ni. Kuude vaates on kõige rohkem reisijaid läbi aastate olnud juulis. 2022. aastal oli neid 1448. Aasta varem, mil Eesti piirid COVIDi tõttu suletud olid ja Hiiumaa siseturismi üheks lemmiksihtkohaks, suisa 1663. Kõige vähem reisijaid on jaanuaris-vebruaris, 500–600. Kui tavaliselt on ühes kuus üle tuhande reisi- ja vaid mõnel üksikul suvekuul, siis möödunud aastal oli neljakohaline number suisa 6 kuul järjest, maist oktoobrini. Huvitav on märkida, et pealinna suunal

lendajaid on järjepidevalt rohkem kui Hiiumaa suunal. Näiteks jaanuaris istus Kärldla lennuväljal lennukisse 346 sõitjat, Tallinnast tulijaid oli 284.

Veomaht ehk reiseide arv on sel aastal tavapärase, 624 reisi aastas. Mitmel aastal on olnud riigipühadest ja kultuurisündmustest tulenevalt lisaväljumisi, milleks sel aastal vajadust ei ole, kuna liinil on suurem lennuk. Enim õhureise tehti 2021. aastal – 635.

Halbade ilmaolude tõttu tühistatud reiseid on meie lennureisijatele tuttav teema. Näiteks aastal 2017 jäi seetõttu ära ligi 40 reisi. Tänu 2019. aasta alguses Kärldla lennuväljal rakendatud GPS-põhisele lähenemisprotseduuridele on viimasel ajal tühistatud 10–20 reisi aastas. Kahjuks on viimaste kuude ilm toonud sellesse kurba statistikasse olulist lisa. Detsembris tühistati või pöördus tagasi 13 reisi, jaanuaris 9 ja veebruaris seni 1. Enamasti on põhjuseks madal pilvisus Kärldla lennuväljal, mõnel korral ka ilmaolud Tallinna lennujaamas.

OÜga Diamond Sky on leping sõlmitud 27. augustini 2023.

PIRET SEDRIK
Hiiumaa valla
transpordispetsialist

Kärdla raamatukogus algas uus rahvusvaheline projekt

Möödunud aasta sügisperioodil tegin raamatukogu välispartneritele ettepaneku: mis oleks, kui teeksime ühise projekti Euroopa Liidu Erasmus+ programmi, et õppida üksteiselt ja jagada kogemusi, kuidas aidata ukrainlastel ja välismaalastel laiemas mõttes integreeruda meie keele- ja kultuuriuudeni ning tööturule. Istusime maha, stekraani ette, ja arutasime läbi, mida me sellelt projektilt ootame.

Põhjamaadel on sõjapõgenike ja sissetändajatega olnud pikaajalised kogemused, Eestil ja Lätil on sellist kogemust vähe. Kõige paremini õpid siis, kui asi ei jää teoreetiliseks, vaid saad oma silmaga vaadata ja võimalusel ka oma kätega proovida. Leppisime kokku, et teeme kaheaastase projekti. See tähendab, et kummalgi aastal toimub igas partnerriigis seminar, kus tutvustatakse tööd ukrainlastega ja teiste välismaalastega. Partnereid on kokku neli ja seminare saab olema kaheksa.

Projektipartnereid leida ei olnud raske. Peale Kärdla raamatukogu osalevad projektis Ikast-Brande raamatukogu Taanist, Valmiera raamatukogu Lätist ja Turu naiskeskus, kes on Turu raamatukogu koostööpartner. Olime eelnevatel aastatel osalenud koos mitmes projektis. Nii moodustusi meist meeskond, kellel on usaldus võtta ette uusi asju.

Palju raskem on taolist projekti valmis kirjutada, eriti inglise keeles. Kui üldise jutuga saab ka üksinda hakkama, siis seminaride kirjeldamiseks oli vaja konkreetset sisendit. Aga nagu eespool ütlesin, olid partnerid usaldusväärsed ja andsid vajaliku sisendi. Nii juhtuski, et meie ühistöö tulemu-

Kärdla raamatukogust osalesid seminaril Kaja Paulus, Kerli Varrik ja Annely Veevo. Foto: Ville Ala-Lipasti

sena andsin projekti sisse Erasmus+ ja Euroopa Solidaarsuskorpuse Agentuuri Haridus- ja Noorteametis. Selle aasta alguses tuli meeldiv teade, et meie projekt Forward Together sai rahastuse 60 000 eurot.

Projekti esimene seminar toimus veebruaris alguses Turus. Esimesel päeval toimus kohtumine mitme sõjapõgeniku ja sissetändajaga Kaarina raamatukogus, mis on Turu naaberlinn. Raamatukogus oli üleval fotonäitus, mis kirjeldas 10 inimese teekonda Soome, nende tuleku põhjusi ja elude sisseseadmist Soomes. Saime kohalolnud immigrandidega rääkida ja esitada küsimusi, mis meid huvitasid. Väga huvitav kogemus oli kuulda, et immigrandide ühine keel on soome keel. Tundub natuke võõrkehana, kui inimesed Aafrika ja Bal-

kani riikidest räägivad omavahel soome keeles. Samas näitab see, kui head tööd on erinevate rahvaste integreerimisel tehtud. Ukrainlastega, kes ka seal kohapeal olid, proovisime jutule saada inglise keeles.

Teisel päeval külastasime Raisio raamatukogu, mis on ka Turu naaberlinn. Raisio raamatukogu töötajad rääkisid teenustest, mida nad ukrainlastele pakuvad; meile tutvustati internetipõhist keelekursust; Turu kunstimuuseum viis läbi töötoa „Hetk ajas“, pannes osalejaid tõlgendada ettenäidatud kunstiteost ja omavahel sellest rääkima; kohalikud ukrainlased tegid ettekande oma tegemistest ning viisid läbi käelise pabertöötoa. Peab ütleva, et 15st projektiosalejast tundis enamik ennast paberiga „kunsti“ tehes ebamugavalt, mis

näitab seda, et me oleme kõik nii „kontoriinimesed“, et ei suuda enam lasteaiataasel käsitööd teha. Sellegipoolest oli see huvitav kogemus ja omamoodi väljakutse, et ukrainlastest aru saada, mida me tegema peame.

Kolmandal päeval toimus seminarist kokkuvõtte tegemine ja arutelu järgmiste sammude üle Turu raamatukogus. Jagasime saadud kogemusi ja tegime ettepanekuid, mida saaks järgmistel seminaridel paremini teha, et parkiline kasu oleks suurem. Peagi tulevad projektipartnerid ka Hiiumaale.

ANNELY VEEVO

Kärdla Linnaraamatukogu direktor

Laste teaduskool Hiiumaal

Hiiumaa laste teaduskool sündis 2021. aasta lõpus ja on tegutsenud juba üle aasta. Kooli asutasid Annely Veevo ja Anneli Valk. Alguses oli kavas lastega kohtuda üks kord kuus, et pakuda neile süvendatud tegevusi reaalarvite valdkonnas. Kuid kool sai kiiresti hoo üles, nii et kui möödunud kevadel kohtuti 2–3 korda kuus, siis täna juba palju tihedamalt: 2 x kuus käib koos üldgrupp ja 2 x kuus füüsika-keemia erigrupp. Teaduskooli üldgrupis on lapsed vanuses 5–10 aastat, erigrupis 12+ aastat. Lisaks nendele käib iga nädal ja vahel ka mitu korda nädalas koos väike robotikaring, kellega tahetakse välja jõuda vabariiklike võistlusteni. Teaduskool käib koos reedeti kl 15.30 Kärdlas Sõnajala tänaval.

Anneli Valk on robotikaõpetaja. Ta on lõpetanud vastavad kursused ja õpetab väikest gruppi, et jõuda nendega esimese võistlusele. Sinna praegu liituda ei saa. Võib-olla saab sügisel, kui teaduskoolil on soetatud vahendeid juurde. Anneli juhendab ka üldgrupis 3D-pliatsiga joonistamist.

Michele Parrucci on füüsika- ja keemiaõpetaja ja viib läbi teaduskaste. Need on praktilised õppevahendid, mille abil saavad lapsed ise näha ja proovida, kuidas füüsikaseadused või keemiakatsed toimivad. Õpe toimub tõlkega inglise keelest.

Annely Veevo on ühiskonnaõpetuse õpetaja. Ta on rääkinud lastele naaberriikidest, Euroopa riikidest ja maailma riikidest. Selgitanud olulisi mõisteid, tutvustanud riigikordi, lippe ja valitsejaid. Edaspidi on plaanis tutvustada erinevaid kombeid, viisakusreegleid, diplomaatia aluseid.

Lapsed on teaduskoolis joonistanud ja voolinud logosid, teinud origami, lahendanud matemaatika- ja loogikaülesandeid, õppinud kunstitehnikaid, saanud rahatarkust jpm, ikka vastavalt lapse arengule ja huvi.

Laste teaduskooliga saavad lapsed liituda kogu hooaja vältel. Registreeruda saab huviharidusregistri kaudu või võtta ühendust Annely Veevoga (annely.veevo@hiiumaa.ee). Liitumata on oodatud ka lapsevanemad, kellel on teemad, mida samuti tahaksid lastele õpetada.

Pildil Roberto 3D-kujudega. Foto: Anneli Valk

Hiiumaa ennetusnädal „Juhin ise oma elu“

13.–17. veebruaril toimus Hiiumaal ennetusnädal „Juhin ise oma elu“, milles raames leidis aset maailmakohvik, omaloomingu võistlus „Juhin ise oma elu – mitte ei lase sõltuvusel seda teha“ ja infosündmus „Vaimse tervise tegevuskalender“ Hiiumaa noorsootööd tutvustavates teabekanalites (Facebookis Noorsootöö Hiiumaal ja Instagramis @hiiumaanoorte).

Samas formaadis ja sisus toimus kaks maailmakohvikut kahel erineval päeval: 13. veebruaril Käina Koolis ja 14. veebruaril Kärdla Noortekeskuses. Maailmakohvik on kaasamismeetod, mis võimaldab algatada olulisi vestluseid, leida erinevaid osapooli kaasates olemasolevatele probleemidele lahendusi ning ühiselt otsida tulevikku mõjutavaid uudseid ideid. Maailmakohvikus oli võimalik kohtuda nii Hiiumaa enda spetsialistidega, politseiga ja noorsootöötajatega ning Pärnumaa laste ja noorte vaimse tervise keskuse spetsialistidega: Kädi Tammeveski (juhtumikorraldaja) ja Rein Luuk (noorte psühhiaater). Maailmakohvikusse olid oodatud noored, lapsevanemad ja noortega töötavad spetsialistid, õpetajad

ja koolijuhid.

Maailmakohvikus tugineti 2022. aastal Hiiumaa koolides läbi viidud «Hooliva kogukonna noorteuuringule» ning selle tulemustele. Põhiteemaks noorte vaimne tervis, sh sõltuvusained, sotsialiseerumine, üldine heaolu ja turvalisus. Hiiumaalt osales pilootuuringus 172 noort vanusegrupis

11–19. Kohvikus toimunud arutelulaudades keskenduti kolmele küsimusele: mis meid täna muretsema paneb ehk milliseid kohalikke probleeme näevad täiskasvanud ja noored; mis on meil kogukonnas hästi ja kuidas ennast/enda last aidata?

Infosündmus „Vaimse tervise tegevuskalender“ tutvustas terve

nädala eelnevalt välja toodud sotsiaalmeedia platvormidel võimalikke viise enda ja enda lähedaste vaimse tervise hoidmiseks.

Omaloomeingu konkurss „Juhin ise oma elu – mitte ei lase sõltuvusel seda teha“ ootas 24. jaanuarist 17. veebruarini Hiiumaa noortelt mistahes meediumi abil loodud teoseid/eneseväljendusi.

Laenupilet Eesti Tervisemuuseumisse

Koostöös Eesti Tervisemuuseumiga pakub Kärdla Linnaraamatukogu muuseumipiletite laenutamist. Piletite laenutamine toimub sarnaselt raamatute laenutamisega.

- Korraga saad laenutada ühe muuseumipileti (üksikpileti või perepileti).
- Laenupiletit saab reserveerida e-kataloogi Rixweb kaudu (Eesti Tervisemuuseumi pilet).
- Pileti saad laenutada 3 nädalaks.
- Pärast muuseumi külastust tagasta pilet raamatukokku.
- Laenupiletiga on muuseumisse sissepääs tasuta.

Avaliku väljapaneku teavitus

Hiiumaa valla üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise aruande eelnõu avalik väljapanek ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi/väljatöötamise kavatsuse avalikustamine toimub 1. märtsist 3. aprillini 2023. Üldplaneeringu ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) materjalidega on võimalik tutvuda avaliku väljapaneku ajal (alates 1. märtsist 2023). Üldplaneeringuga saab tutvuda:

- 1. aadressil vald.hiiumaa.ee/uldplaneering
- 2. Emmaste vallamajas, Vallamaja, Emmaste küla E-N kl 9-12 ja 13-17, R kl 9-14.
- 3. Kõrgessaare vallamajas, Kõpu tee 8, Kõrgessaare alevik E-R kl 9-12.30
- 4. Käina vallamajas, Hiiu mnt 28, Käina alevik E-N kl 9-12 ja 13-17, R kl 9-14.
- 5. Kärkla vallamajas, Keskvälja 5a, Kärkla linn E-N kl 9-12 ja 13-17, R kl 9-14.

6. Pühalepa vallamajas, Vallamaja, Tempa küla E-N kl 9-12 ja 13-17, R kl 9-14.

Üldplaneeringu ja KSH aruande kohta saab avaliku väljapaneku jooksul esitada kirjalikult ettepanekuid, vastuväiteid ja küsimusi vallavalitsuse e-posti aadressile vallavalitsus@hiiumaa.ee

Üldplaneeringu ja KSH aruande eelnõu avaliku väljapaneku ajal kirjalikult arvamusi esitanud kodanikele edastab vallavalitsus oma põhjendatud seisukoha arvamuste kohta 30 päeva jooksul pärast avaliku väljapaneku lõppemist.

Planeeringuala piiriks on Hiiumaa vald, mis moodustati 25. oktoobril 2017 Hiiu valla, Käina valla, Pühalepa valla ja Emmaste valla ühinemisel. Valla pindala on 1027 km².

KSH hindamise objektiks on

Hiiumaa valla üldplaneering. Hiiumaa valla üldplaneeringu koostamine ja üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine algatati Hiiumaa vallavolikogu 18.10.2018 otsusega nr 90.

Üldplaneeringu eesmärk on planeerimisseaduse §75 toodud ülesannete lahendamise. Planeeringuga määratakse ruumilise arengu põhimõtted ja tingimused, mis vastavad valla sotsiaalmajanduslikele, kultuurilistele ja looduskeskkondlikele arenguvajadustele ja -suundumustele. Üldplaneeringu eesmärk on tagada elukvaliteet valla erinevates piirkondades ning toetada valla jätkuvat mitmekülgset arengut. Üldplaneeringuga ei kavandata olulisi muudatusi juba väljakujunenud asustusstruktuuris.

Üldplaneeringuga paralleelselt viiakse läbi KSH, mis toob välja planeeringu elluviimise

ga kaasnevaid võimalikke strateegilisi mõjusid ning esitab ettepanekuid planeeringu täiendamiseks. KSH ettepanekutega on planeeringu eelnõus arvestatud.

Üldplaneeringu elluviimise kava koostatakse pärast avalikku väljapanekut ja enne ÜP vastuvõtmisele saatmist volikogule.

Hiiumaa valla üldplaneeringu koostamist korraldab Hiiumaa vallavalitsus koostöös planeerimiskonsultandiga AB Artes Terrae OÜ ning keskkonnamõjude strateegilise hindamise ekspordiga Alkranel OÜ.

Avalikule väljapanekule järgnevad avalikud arutelud:

- 27.04.23 Käina vallamajas, Hiiu mnt 28, Käina alevik kell 15.
- 28.04.23 Kärkla Vallavalitsuses, Keskväljak 5a kell 15.

Eelnõu avaliku väljapaneku järgselt jätkub üldplaneeringu edasine koostamine, kooskõlastamine, vastuvõtmine, avalik väljapanek, heakskiitmine ja kehtestamine.

EMKO hinnakiri uuenes

Munitsipaalasutuse Emmaste Kommunaal ehk EMKO ülesanded on tagada osavalla elanikele

- elamu- ja kommunaalmajandus;
- veevarustus ja kanalisatsioon;
- heakord;
- valla teede ja tänavate korrashoid.

Teenuste müüki ja tehnik

ka renti korraldab Emmaste osavalla vanem Tiit Reha, tel: +372 5883 7709, e-post: tiit.reha@hiiumaa.ee.

Emmaste Kommunaali hinnakiri

Tehnika kasutamine:

- traktor MTZ-82 45 eurot/tund;
- laadur-ekskavaator JCB 55 eurot/tund;

- järeelhaagise kasutamine 25 eurot/ööpäev.

Tehnika kasutamise tasu hakitakse arvestama alates väljasõidust tehnika hoiuplatsilt aadressil Ollima, Emmaste küla.

Teenused

- muruniitmine ja trimmerdamine 30 eurot/töötaja töötund
- heakorratööd 15 eurot/töötaja töötund

- hua kaevamine 80 eurot/kord
- lumetõrje erasikute hoo viides, erateedel 65 eurot/tund

Tilga kruusakarjäärast kruus müük 7 eurot/tonn.

Kruusa müügil sõlmitakse EMKO ja ostja vahel müügleping, milles näidatakse ära muuhulgas kruusa kasutamise otstarve.

Asutuse juhil on õigus põhjendatud juhul rakendada erikokkuleppeid.

Osavallamajade lahtiolekuajad

Kohtumiseks spetsialistidega ja väljaspool vastuvõtuaegu lepi kohtumine eelnevalt kokku telefoni või e-posti teel. Ametnike kontaktid leiad Hiiumaa valla kodulehelt vald.hiiumaa.ee/teenistujad.

Kõrgessaare
E kl 10-15
T kl 8.30-17
N kl 10-15

Pühalepa
E-N kl 9-12 ja 13-17, R kl 9-14
Pühalepa osavalla sekretär on osavallamajas igal tööpäeval kl

8-12. Kui sekretäri kohal ei ole, on kodanikel võimalus pöörduda majas oleva spetsialisti poole.

Käina
E-N kl 8-17
R kl 8-14
Kantslei on avatud E, T ja N kl 9-14.

Emmaste
E-N kl 8-17
R kl 8-14
Kantslei on avatud E, T ja N kl 8-14

Kärkla
E-N kl 9-12 ja 13-17, R kl 9-14.

Emakakaelavähi sõeluuringule kutsutakse tänavu 70 000 naist. Kas oled üks neist?

Eestis on emakakaelavähi haigestumus ja suremus üks kõrgemaid Euroopas. Kuigi Eestis saab igal aastal keskmiselt 150 naist esmase emakakaelavähi diagnoosi ning haiguse tagajärjel sureb umbes 60 naist, siis emakakaelavähi sõeluuringule jõuavad vaid pooled kutsututest. Varases staadiumis vähk endast märku ei anna ja seega on sõeluuringul osalemine väga oluline ka just kaebuste puudumisel. Uuringul osalemine annab võimaluse enda tervise kontrollimiseks ning kingib kindlustunde, et kõik on korras.

Eestis kutsutakse emakakaelavähi sõeluuringule naisi vanuses 30-65 iga viie aasta tagant. 2023. aastal on emakakaelavähi sõeluuringule oodatud ravikindlusta-

tud ja ravikindlustamata naised sünniaastatega **1958, 1963, 1968, 1973, 1978, 1983, 1988 ja 1993**. Uuringul osalemiseks ei pea kutset ootama. Sihtrühma kuuluvad naised võivad uuringule registreeruda kohe. Kutse on leitav ka patsiendiportaalist www.digilugu.ee (Terviseandmed -> Saatekirjad).

Sõeluuringule registreerimiseks võtke ühendust sobiva raviasutusega või broneerige aeg digiregistratuuri kaudu. Sõeluuringuid tegevate raviasutuste kontaktid leiab haigekassa kodulehelt www.haigekassa.ee/soeluuringu-kontaktid. Sõeluuringute kohta saab lisainfot küsida oma perearstilt või kirjutades info@haigekassa.ee ning helistades 669 6630.

Vaata lisaks: soeluuring.ee/emakakaelavahk

Pealt ei paista.

Kindlam on kontrollida.

TULE EMAKAKAELAVÄHI SÕELUURINGULE!

soeluuring.ee

Elu on ees

TERVISEKASSA

Kõrgessaare päevakeskuses

- **Esmaspäeviti** kl 15-16 **tervisevõimlemisring**
- **Teisipäeviti** kl 11-12.30 **line- tantsuring**
- **Teisipäeviti** kl 12.30-13.30 **istumistantsuring**
- **Kolmapäeviti** kl 11-12.30 **line- tantsuring**
- **Kolmapäeviti** kl 12.45-14.15 **seeniortantsuring**
- **Esmaspäeviti** tugitooliteatring
- Teisipäeval, **7. märtsil juuksur**. Registreerimine: Sirje Vaku, tel 5666 2317.
- Teisipäeval, **7. märtsil** kl 10-12 **kokkamine** eakatega (kookose -kalasupp, hatšapurid).
- Neljapäeval, **9. märtsil** ja reedel, **10. märtsil** õppe- ja kogemusreis Saaremaale (kohad täis!).
- Esmaspäeval, **13. märtsil** alates kl 8.30 **pediküüriteenus** (kohad täis!). **Lisainfo** Eve Heinmaa tel 516 3126.
- Teisipäeval, **14. märtsil** alates kl 12 ning kolmapäeval, **15. märtsil** ja neljapäeval, **16. märtsil** alates kl 9 **massaažiteenus**. Eelnev registreerimine: Sigrid, tel 529 7429.
- Neljapäeval, **16. märtsil** kl 13 **koosviibimine** Päevakeskuses. Transport: 12.15 Rootsi, Pihla, 12.30 Lauka, Viskoosa.
- **Reedel, 17. märtsil** väljasõit **Käina ujulasse**, ujulas viibimine kell 11.30-13.30, vesivõimlemine kell 11.30 (juhendaja Helin Kääramees), jõusaali kasutamine. Osalustasu 6 eurot. Transport: 10.35 Kõrgessaare, Lauka, 10.40 Viskoosa, 11 Kärkla.
- **Lisainfo** ja transpordivajaduse teatamine: Katrin, tel 5333 9472.
- Kõrgessaare päevakeskuses **saab pesta pesu ja käia duši** all, eelnevalt kokku leppida Innaga, tel 504 2292.
- Kolmapäeviti ja reedeti kell 10-14 on võimalus **Tervise-majas saunas käia**, kehtib tunni hind 5 eurot. Leiliruum mahutab kuni kolm inimest. Eraldi saunaruum nii mees-tele kui naistele. Sauna kasutamiseks eelnevalt kindlasti kokku leppida Anne-Ly Torstenssoniga, tel 5606 0711.

Hellamaa Perekeskus

- **Neljapäeval**, 9. märtsil kl 18 mälumäng.
- 16. märtsil saab kokku klubi Pühalepa Vanamehed
- **Reedel**, 31. märts kl 18 Meenutusteõhtu: tööaeg
- **Kolmapäeviti** kl 11 saavad kokku Pühalepa Lustilised.
- Ootame liituma uusi lauljaid-tantsijaid.
- Info telefonil 5694 1961

TEATED

Kuulmiskeskuse vastuvõtt

- 24. märtsil Kärkla Päevakeskuses, Põllu 1. Kaasa abivahendi kaart ja/või saatekiri perearstilt/eriarstilt. Registreerimine: tel 505 5746 või pille.alevi@hiiumaa.ee

Sotsiaaltoetuste taotlemine

- 16. märts kell 10-12 sotsiaaltoetuste taotluste vastuvõtmine Suuremõisa raamatukogus. Info: Urme Soonvald, tel 463 6844, 521 0997, urme.soonvald@hiiumaa.ee
- 16. märts kell 11-12 sotsiaaltoetuste taotluste vastuvõtmine Viskoosas. Info: Pille Näksi, tel 5855 3736, pille.naksi@hiiumaa.ee

Transporditeenus

- Kärkla piirkonnas invabussi tellimine kohalikeks sõitudeks ja mandrisõidud rehabilitatsioon- või meditsiinasutustesse eakatele ja puudega inimestele. Info: Pille Alevi, pille.alevi@hiiumaa.ee, tel 505 5746

Saunateenus
Kärkla sadama saun

- 11. ja 25. märts kell 13-15 meestele ja 15.30-18 naistele. Pileti hind on 2,30 eurot.

MEIE SEAST ON LAHKUNUD

MAIE VÄLI

VAINO LUUP

ANTS SAAREM

ÜLO NOORKÕIV

PAUL KULI

ÜLO LÜLL

REET REEK

SÜNDMUSED

VEEBRUAR

N, 23. veebruar

○ **Kl 18** Kontsert Eestile Käina Huvi- ja Kultuurikeskuses.

○ Esinevad Käina huvikooli õpilased ja õpetajad, Käina naiskoor ja segarühm Sõle Segajad. Käina osavalla tänukirjade üleandmine.

R, 24. veebruar

○ **Kl 16–17.30** Kärkla osavalla kummardus Eesti Vabariigile. Ansambel LEE tantsu- etendus “Külavahe folk” Hiiumaa Spordikeskuses Põllu 27, Kärkla, Hiiumaa. Kärkla osavalla kummardus Eesti Vabariigile: pidupäeva tervituskõne, tantsuansambli Lee tantsuetendus “Külavahe folk”, kohvilaud. Piletite eelmüük on Kärkla Kultuurikeskuses hinnaga 8 €, kohapeal vahetult enne etendust 10 €, kuni 10-aastaste lastele tasuta.

L, 25. veebruar

○ **Kl 10–13** Varjevõrkude punumistalgud. Emmaste Põhikooli Käsitöömajas, Emmaste, Hiiumaa vald. Anna oma panus Ukraina heaks! Võta kaasa käärid ja hea tuju. Punume huviliste olemasolul kella 13-ni. Palume igahel kaasa tuua sobivates neutraalsetes toonides riiet (roheline, pruun, hall) ja enda käärid. Veel võib kaasa võtta sidumiseks erinevaid nõõre ja paelu, samuti neutraalsetes, loodustoonides. Kontakt: Lisanna, +372 5683 6639; Britt, +372 554 4720

NB! Endiselt saab võrku punuda ka Lauka seltsimajas (N, L), materjalid olemas. Kontakt: Siret Lahem.

○ **Kl 10.30–11.30** Hiiumaa Kino. Animatsioon “Kaka, kevad ja teised” Kärkla Kultuurikeskuses. Pilet 5–6 €. Andrus Kivirähki raamatute «Kaka ja kevad», «Karneval ja kartulisalat» ja «Tont ja Facebook» ainetel valminud film räägib igatsusest, sõprusest, armastusest, perekonnast ja hirmudest, millel on sageli suured silmad.

○ **Kl 12–13** Tsirkuseprogramm Leedust Kärkla Kultuurikeskuses. Pilet 10–15 €.

○ 25. veebruaril kell 12 ja 16 Kärkla Kultuurikeskuses. Programmis tuvid, kassid, koerad, dekoratiivküülik, akrobaadid, trikid rattal, žonglöörid, klounid, mustkunstnikud. Võimalik pildistada koos loomadega – 5 € (oma kaameraga). Etenduse piletid 10–15 €

○ **Kl 12–13.30** Hiiumaa Kino. “Muumiad” Kärkla Kultuurikeskuses. Pilet 5–6

€. „Muumiad“ on lõbus animeeritud seiklusfilm kolmest Egiptuse muumiast, kes elavad salajases maa-aluses linnas, mis on peidetud iidse Egiptuse maapõue.

○ **Kl 14–15.30** Hiiumaa Kino. “Suvitajad” Kärkla Kultuurikeskuses. Pilet 5–6 €

“Suvitajad” on ehedat kirge ja nakatavat nalja täis suvine komöödia, mis põhineb Juhan Smuuli samanimelisel jutustusel. Film on ühtlasi ka austusavaldus kunagisele kultuskomöödiale “Siin me oleme”.
○ **Kl 15–16.30** Eesti Vabariigi 105. sünnipäeva kontsertaktus Suuremõisa lossis.
○ Kontsert “Eesti energia”. Esinevad pianist Andre Hinn ja bariton Atlan Karp kontsertkavaga “Eesti energia”. Antakse üle Hiiumaa valla tunnustusavaldused. Oodatud on kõik vallakodanikud ja sõbrad. Tasuta.

○ **Kl 16–17** Tsirkuseprogramm Leedust Kärkla Kultuurikeskuses. Pilet 10–15 €

○ 25. veebruaril kell 12 ja 16 Kärkla Kultuurikeskuses. Programmis tuvid, kassid, koerad, dekoratiivküülik, akrobaadid, trikid rattal, žonglöörid, klounid, mustkunstnikud. Võimalik pildistada koos loomadega – 5€ (oma kaameraga). Etenduse piletid 10–15 €.

○ **Kl 16–17.30** Hiiumaa Kino. “Mis on armastusel selle kõigea pistmist?” Kärkla Kultuurikeskuses. Pilet 5–6 €. Kuidas leida tõeline armastus tänapäevases maailmas?

E, 27. veebruar

○ **Kl 15** Käina noortekeskuses: Teeme kookimiseid. Osavõtt tasuta.

○ **Kl 17** Marge Laanemäe luulekogu esitus Kärkla raamatukogus

T, 28. veebruar

○ **Kl 12–18** korjame prügi ja kogume kilomeetreid! Täpsem info www.kainakultuur.ee ja Käina noortekeskusest.

○ **Kl 17.30–19** Hiiumaa Kino. “Muumiad” Kärkla Kultuurikeskuses. Pilet 5–6 € „Muumiad“ on lõbus animeeritud seiklusfilm kolmest Egiptuse muumiast, kes elavad salajases maa-aluses linnas, mis on peidetud iidse Egiptuse maapõue.

○ **Kl 20–21.30** Hiiumaa Kino. “Mis on armastusel selle kõigea pistmist?” Pilet 5–6 € Kärkla Kultuurikeskuses. Kuidas leida tõeline armastus tänapäevases maailmas?

MÄRTS

K, 1. märts

○ **Kl 13–18** Verekeskuse doonoripäev

Kärklas Kärkla Kultuurikeskuses. Doonoripäeval verd andma tulles ära unusta kaasa võtta dokumenti.

○ **Kl 14** Koolivaheaja paberikunsti töötuba lastele Kärkla raamatukogus. Juhendab Kerli Varrik. Kl 15 Käina noortekeskuses: Teeme koos süüa! Vajalik eelnev registreerimine Käina noortekeskuses.

N, 2. märts

○ **Kl 10–13** Verekeskuse doonoripäev Käinas Käina Huvi- ja Kultuurikeskuses. Doonoripäeval verd andma tulles ära unusta kaasa võtta dokumenti.

○ **Kl 13–15** Käina ujulas vee-disko 7–12-aastastele noortele! Sissepääs prii.

○ **Kl 17.30–19** Hiiumaa Kino. “Muumiad” Kärkla Kultuurikeskuses. Pilet 5–6 €

„Muumiad“ on lõbus animeeritud seiklusfilm kolmest Egiptuse muumiast, kes elavad salajases maa-aluses linnas, mis on peidetud iidse Egiptuse maapõue.

○ **Kl 20–21.30** Hiiumaa Kino. “Mis on armastusel selle kõigea pistmist?” Pilet 5–6 € Kärkla Kultuurikeskuses.

Kuidas leida tõeline armastus tänapäevases maailmas?

R, 3. märts

○ **Kl 15** Käina noortekeskuses, Piljardi turniir! Parimatele auhinnad.

E, 6. märts

○ **Kl 13** näituse “Võrkpallisajand Hiiumaa” avamine Kärkla Kultuurikeskuses. Näitus on üleval kultuurikeskuses märtsi lõpuni.

N, 9. märts

○ **Kl 18–20** mälumänguõhtu Hellamaa perekeskuses. Ka sellel aastal tulevad õhtud mälumänguga ...

R, 10. märts

○ **Kl 18** EMLS XIII üle-eestilise poiste-solistide võistulaulmise Hiiumaa eelvoor Käina Huvi- ja Kultuurikeskuses, Mäe 2, Käina, Hiiumaa

POISTE-SOLISTIDE VÕISTULAULMISE HIIUMAA EELVOORU JUHEND 2023. Eesmärgiga edendada ja propageerida poistelaulu korraldab Eesti Meestelaulu Selts 2023. aasta kevadel XIII üle-eestilise poiste-solistide võistulaulmise. Võistulaulmine toimub vanusegruppides, kus noorimad on kuni 5-aastased ning vanimad kuni 20-aastased. Lisainfo: www.emls.ee/poiste-solistide-voistulaulmine-algab-taas ja kainakultuur.ee

N, 16. märts

○ **Kl 19–20.30** “Aabitsa kukk”, Vana Baskini teatri etendus. Pilet 19–21 € Kärkla Kultuurikeskuses. Autor Andrus Kivirähk, lavastaja Andrus Vaarik, kunstnik Hanna Allsaar, Mauno rollis Lauri Liiv. Mauno käis esimeses klassis kaheksa aastat. Kui tal juba habe kasvama hakkas, pakkus õpetaja välja, et võiks ...

L, 18. märts

○ **Kl 12.30** Korvpalliturniir. KK Askus Jet-oil ja Haapsalu Hiiumaa Spordikeskuses Põllu 27. Põhiturniir, kus kohtuvad koduvõistkond KK Askus Jetoil ja külalisvõistkond Haapsalu.

N, 23. märts

○ **Kl 10–10.45** “Usu või ära usu” – Miksteatri etendus nooremale koolieale Kärkla Kultuurikeskuse kinosaalis. Pilet 7 €. Ühes fotosalongis satuvad fotograaf ja klient vanu fotosid uurides juhuslikult ühe saladuse jälile ... Laval Kata-Riina Luide ja Kaido Rannik.

N, 30. märts

○ **Kl 16** Noorte ujumisvõistluste karikasari “Aasta ujuja 2022/2023” Vabaajakeskuses Tuuletorn

APRILL

L, 8. aprill

○ *Disc*-golfivõistlus “Kivipalu Open 2023” Allika külas. *Disc*-golfi hooaja alustamiseks Hiiumaal teeme seekord midagi eripärast. Selleks paneme Käina lähisteles püsti ajutise 18-korvilise *disc*-golfiraja ühe talu lambakarjamaadele. Võistluse eesmärk on populariseerida *disc*-golfi harrastamist saarel ning pakkuda uudseid mänguvõimalusi. Vt lisa www.hiiumaa.ee

N, 13. aprill

○ **Kl 18–20** mälumänguõhtu Hellamaa perekeskuses.

R, 14. aprill

○ **Kl 19–21** etendus “Anne Paluver ikka veel 27!” Kärkla Kultuurikeskuses. Pilet 19–21 €.

R, 21. aprill

○ **Kl 20–22** Trad.Attack! Eesti tuur #2 Kärkla Kultuurikeskuses. Pilet 19–21 €. Trad.Attack! teeb seda taas – EESTITUUR #2 ehk kontsert igas Eesti maakonnas!

NÄITUSED

KÄRDLA KULTUURIKESKUS

○ Kuni 3. märtsini **Valev Seina näitus “ÜKS TEINE TUBA”**. Tasuta.

○ 6.märtsil kell 13 Kärkla Kultuurikeskuses näituse «**Võrkpallisajand Hiiumaa**» avamine. Näitus on üleval kultuurikeskuses märtsi lõpuni.

○ Kärkla Kultuurikeskus on avatud E–R kl 10–18

NELJA NURGA GALERII

○ Kuni 4. märtsini avatud filmi- ja teatrikostüümi-kunstniku **Mare Raidma näitus «Kavand ja kostüüm»**. Kunstniku loomingu koduleht: www.mareraidma.com

○ 9. märtsil kell 17 avame **sisustuskunstnik Ursula Sõberi näituse «Varjatud mõtted. Peidetud maastikud»**. Väljapanek koosneb valikust abstraktsetest maastikumaalidest. Neist on osad reaalsetel maastikumotiividel põhinevad kompositsioonid, teised otsingulised katsetused tundmuste väljendamisel. Näitus jääb avatuks 1. aprillini.

○ Galerii müügiosas Hiiumaa loojate looming, galerii on avatud R–L 11–15 ja kokuleppel.

HIIUMAA MUUSEUM

○ Pikas Majas näitus “**Lapsepõlves ...**” on avatud kuni 6. märtsini.

○ Näitus keskendub ennekõike väikelastele, kuid põikab juttudes mõnikord ka veidi vanemasse ikka. Väikeseks lapseks olemise aeg on just see, mil õpid, avastad ja märkad kõige rohkem – kogu maailm on päriselt uus.

○ Näitus «**Muinasjutt. Kunst muuseumi kogudest**»

○ Näitusel on esindatud väike valik Hiiumaa Muuseumi kunstikogust. Väljapanek mõjub nagu muinasjutt, sest siin seisavad kõrvuti kunstnikuks õppinute ja asjaarmastajate tööd, tõeline kunst ja järeleaimamise katsed.

○ Uue näituse “Kärtalby, Kertel, Kärkla” avamine lõkkub edasi! Anname märku ko-

he, kui näitus avaneb.

○ Kassari muuseumimaja avaneb taas 4. aprillil!

○ R. Tobiase majamuuseum ning Mihkli talumuuseum on avatud ettetellimisel.

○ Suvised sündmused muuseumides: muuseum.hiiumaa.ee/WP/sundmused Pikk maja on avatud E–R kl 10–17, L kl 10–15. *Lastele on Pikas Majas mängimiseks suur mängunurk.*

TUULETORNI GALERII

○ Vigursaagijana tuntud Maire Põldma maalinäitus “Tuultevaikus”

